

Chuyên đề 7

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN  
BẢO VỆ TRẺ EM DÀNH CHO HỌC SINH  
TRƯỜNG THCS, TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC  
BÁN TRÚ VÀ TRƯỜNG CÓ HỌC SINH HỌC BÁN TRÚ





Chuyên đề 7

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN  
**BẢO VỆ TRẺ EM DÀNH CHO HỌC SINH  
TRƯỜNG THCS, TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC  
BÁN TRÚ VÀ TRƯỜNG CÓ HỌC SINH HỌC BÁN TRÚ**

**Chịu trách nhiệm nội dung**  
**Văn phòng đại diện ChildFund Australia tại Việt Nam**

**Biên soạn**

**Hà Thị Thư**

(Trưởng nhóm biên soạn; chịu trách nhiệm tổng thể)

**Nguyễn Kim Loan**

**Hà Thị Minh Chính**

**Nguyễn Ngọc Tùng**

**Biên tập bản thảo**

**Lê Ngọc Bảo**

**Bùi Xuân Hoà**

**Trần Văn Tú**

**Thiết kế mỹ thuật & In ấn**

**Công ty Cổ phần Công nghệ Truyền thông Hoàng Minh**

**Bản quyền hình ảnh**

**ChildFund Việt Nam; freepik.com**

**Văn phòng Đại diện ChildFund Australia tại Việt Nam**

Địa chỉ: Tầng 5, Tòa nhà Vinafor, 127 Lò Đúc, Hà Nội  
Tel: (+84 24) 3944 6449 | Email: [info@childfund.org.vn](mailto:info@childfund.org.vn)  
Website: [www.childfund.org.vn](http://www.childfund.org.vn)

# HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG BỘ TÀI LIỆU BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CHO CÁN BỘ HỆ THỐNG BẢO VỆ TRẺ EM CẤP HUYỆN VÀ XÃ

## Giới thiệu

Dự án Bảo vệ trẻ em của ChildFund, sau nhiều năm thực hành và rút kinh nghiệm, đã hợp tác với tổ chức Hagar International và một số chuyên gia công tác xã hội đầu ngành xây dựng thành công Bộ tài liệu bồi dưỡng năng lực dành cho cán bộ trong hệ thống bảo vệ trẻ em cấp huyện và xã. Bộ tài liệu này là công cụ thiết yếu để nâng cao kiến thức, kỹ năng và nghiệp vụ cho cán bộ, góp phần đảm bảo trẻ em được bảo vệ và phát triển toàn diện.

## Nội dung bộ tài liệu

Bộ tài liệu được chia thành hai phần chính:

### Phần 1: Tài liệu tập huấn

- ▶ **Chuyên đề 1:** Tổng quan về bảo vệ trẻ em và công tác xã hội với trẻ em
- ▶ **Chuyên đề 2:** Quản lý trường hợp trong bảo vệ trẻ em cấp xã
- ▶ **Chuyên đề 3:** Tham vấn và hỗ trợ tâm lý ban đầu cho nạn nhân và gia đình
- ▶ **Chuyên đề 4:** Hướng dẫn các bước trong công tác kiểm huấn

### Phần 2: Cẩm nang thực hành công tác xã hội trong bảo vệ trẻ em

- ▶ **Chuyên đề 5:** Hướng dẫn công tác BVTE tại trường học
- ▶ **Chuyên đề 6:** Hướng dẫn BVTE cho cha mẹ và người chăm sóc
- ▶ **Chuyên đề 7:** Hướng dẫn BVTE cho học sinh

- ▶ **Chuyên đề 8:** Hướng dẫn hợp giao ban công tác BVTE
- ▶ **Chuyên đề 9:** Thực hành quản lý trường hợp cho cán bộ BVTE cấp cơ sở
- ▶ **Chuyên đề 10:** Hướng dẫn sử dụng Phần mềm quản lý trường hợp và học tập trực tuyến.

### Hướng dẫn sử dụng

Bộ tài liệu được thiết kế để sử dụng linh hoạt, phù hợp với nhu cầu và điều kiện cụ thể của từng địa phương. Các chuyên đề trong bộ tài liệu có thể được sử dụng riêng lẻ hoặc kết hợp với nhau để tạo thành chương trình tập huấn hoặc hoạt động bồi dưỡng năng lực toàn diện.

Để sử dụng hiệu quả bộ tài liệu, người dùng cần lưu ý những điểm sau:

- ▶ Xác định rõ mục tiêu và đối tượng tham gia tập huấn hoặc bồi dưỡng năng lực.
- ▶ Lựa chọn các chuyên đề phù hợp với mục tiêu và đối tượng tham gia.
- ▶ Chuẩn bị đầy đủ tài liệu và phương tiện giảng dạy.
- ▶ Tổ chức tập huấn hoặc bồi dưỡng năng lực theo phương pháp khoa học, sáng tạo và hiệu quả.
- ▶ Đánh giá kết quả tập huấn hoặc bồi dưỡng năng lực và rút kinh nghiệm để hoàn thiện cho các hoạt động tiếp theo.

### Kết luận

Bộ tài liệu bồi dưỡng năng lực cho cán bộ hệ thống bảo vệ trẻ em cấp huyện và xã là công cụ hữu ích để nâng cao chất lượng công tác bảo vệ trẻ em. ChildFund hy vọng rằng bộ tài liệu này sẽ góp phần tạo dựng môi trường an toàn, lành mạnh và phát triển toàn diện cho trẻ em Việt Nam.

# Từ viết tắt

<b>BVTE</b>	Bảo vệ trẻ em
<b>THCS</b>	Trung học cơ sở
<b>HSBT</b>	Học sinh bán trú
<b>TPTDTBT</b>	Trường phổ thông dân tộc bán trú
<b>CBQL</b>	Cán bộ quản lý
<b>CTXH</b>	Công tác xã hội
<b>GVCN</b>	Giáo viên chủ nhiệm
<b>HCĐB</b>	Hoàn cảnh đặc biệt
<b>UBND</b>	Ủy Ban Nhân Dân

# Mục lục

<b>A. MỤC TIÊU BỒI DƯỠNG .....</b>	<b>11</b>
------------------------------------	-----------

<b>B. NỘI DUNG .....</b>	<b>13</b>
--------------------------	-----------

<b>1. Khái quát chung về công tác bảo vệ trẻ em dành cho học sinh các trường THCS trong đó có học sinh trường Phổ thông dân tộc bán trú và trường có học sinh bán trú .....</b>	<b>12</b>
---	-----------

- 1.1. Khái niệm xâm hại trẻ em .....
- 1.2. Một số kiến thức và kỹ năng phòng ngừa xâm hại trẻ em....
- 1.3. Nguyên nhân – hậu quả của việc bị xâm hại đến đời sống của trẻ, gia đình và cộng đồng.....

<b>2. Hướng dẫn hoạt động nhóm học sinh nòng cốt ở nhà trường THCS trong công tác bảo vệ trẻ em .....</b>	<b>30</b>
---	-----------

- 2.1. Cơ cấu hoạt động của nhóm trẻ em nòng cốt trong công tác bảo vệ trẻ em.....
- 2.2. Quy trình hoạt động của nhóm học sinh nòng cốt trong công tác báo cáo, phối hợp với giáo viên đầu mối.....

<b>3. Vai trò truyền thông và kết nối các lực lượng trong và ngoài nhà trường trong công tác bảo vệ trẻ em .....</b>	<b>34</b>
--	-----------

- 3.1. Vai trò của nhóm học sinh nòng cốt trong công tác bảo vệ trẻ em thông qua hoạt động giáo dục tại nhà trường.....

<b>TÀI LIỆU THAM KHẢO .....</b>	<b>6</b>
---------------------------------	----------

<b>Phụ lục: Xây dựng quy tắc trong phòng chống xâm hại cho học sinh THCS .....</b>	<b>37</b>
--	-----------



A

**MỤC TIÊU  
BỒI DƯỠNG**

Chuyên đề được thiết kế nhằm trang bị cho người học các kiến thức cơ bản về một số hình thức xâm hại trẻ em; dấu hiệu nhận biết, tìm hiểu nguyên nhân và cách phòng tránh xâm hại từ đó hình thành kỹ năng ứng phó với các tình huống có nguy cơ bị xâm hại.

Cụ thể, người học sẽ đạt được:



### Về kiến thức

- ▶ Nêu được các hình thức xâm hại trẻ em chính;
- ▶ Nêu được các kỹ năng trong phòng chống xâm hại cho học sinh trường dân tộc nội trú, bán trú;
- ▶ Nêu được một số quy tắc trong phòng tránh, ứng phó với xâm hại cho học sinh THCS nói chung và học sinh Trường dân tộc bán trú trường có học sinh bán trú nói riêng;
- ▶ Nêu được một số ảnh hưởng của việc bị xâm hại đến đời sống của học sinh gia đình và cộng đồng và lý giải được một số trường hợp trẻ có nguy cơ bị xâm hại;
- ▶ Gọi tên người hoặc nêu các cơ quan có thể báo cáo hoặc tìm kiếm sự giúp đỡ khi có nguy cơ bị xâm hại.



### Về kỹ năng

- ▶ Xử trí và giải quyết tình huống xảy ra với mình, với người thân và bạn bè khi đối diện với nguy cơ bị xâm hại;
- ▶ Biết cách thông tin, chia sẻ cho người thân và người có trách nhiệm bảo vệ, hỗ trợ mình;
- ▶ Có kỹ năng nhận biết nguy cơ để phòng tránh bị xâm hại.



### Về thái độ

- ▶ Có thái độ cương quyết rõ ràng chống lại các hành vi xâm hại, bạo lực - Bạo lực., xâm hại là không thể chấp nhận được.

**B**

**NỘI DUNG**



## Khái quát chung về công tác bảo vệ trẻ em dành cho học sinh các trường THCS trong đó có học sinh trường Phổ thông dân tộc bán trú và trường có học sinh bán trú

### 1.1. Khái niệm xâm hại trẻ em

#### Khái niệm

Xâm hại trẻ em là hành vi gây tổn hại về thể chất, tình cảm, tâm lý, danh dự, nhân phẩm của trẻ em dưới các hình thức bạo lực, bóc lột, xâm hại tình dục, mua bán, bỏ rơi, bỏ mặc trẻ em và các hình thức gây tổn hại khác (theo khoản 5 Điều 4 Luật Trẻ em năm 2016).

- *Biểu hiện hành vi xâm hại trẻ em có thể có hành vi động chạm đến thân thể trẻ hoặc không động chạm đến thân thể trẻ cụ thể như:*
  - ✓ Bạo lực thân thể: có hành vi hành hạ, ngược đãi, đánh đập; xâm hại thân thể, sức khỏe và các hành vi cố ý khác gây tổn hại về thể chất của trẻ em.
  - ✓ Bạo lực tinh thần: là việc dùng lời nói hay ám hiệu, hành động làm tổn thương tâm lý của trẻ. Có thể là: chửi bới, miệt thị, so sánh, sỉ nhục, tiết lộ thông tin cá nhân hay đe dọa, nhốt, phân biệt, hắt hủi, cô lập làm trẻ hoang loạn, sợ hãi hay cảm thấy không có giá trị, bị bỏ rơi.
  - ✓ Bóc lột: hành vi bắt trẻ em lao động trái quy định của pháp luật về lao động; trình diễn hoặc sản xuất sản phẩm khiêu dâm; tổ chức, hỗ trợ hoạt động du lịch nhằm mục đích xâm hại tình dục trẻ em; cho, nhận hoặc cung cấp trẻ em để hoạt động mại dâm và các hành vi khác sử dụng trẻ em để trục lợi.
  - ✓ Xâm hại tình dục: dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực, ép buộc, lôi kéo, dụ dỗ trẻ em tham gia vào các hành vi liên quan đến tình dục, bao gồm hiếp dâm, cưỡng dâm, giao cấu, dâm ô với trẻ em hoặc xâm hại trên môi trường mạng với lời lẽ dung tục, gửi hình ảnh nhạy cảm cho trẻ.

- ✓ Xao nhãng (bỏ rơi, bỏ mặc): là hành vi của cha, mẹ, người chăm sóc trẻ em không thực hiện hoặc thực hiện không đầy đủ nghĩa vụ, trách nhiệm của mình trong việc chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ em.
- *Xâm hại trẻ em có thể xảy ra mọi lúc, mọi nơi:*
  - ✓ Trong gia đình;
  - ✓ Trong trường học;
  - ✓ Trong cộng đồng;
  - ✓ Tại các trung tâm nuôi dưỡng trẻ, trường giáo dưỡng;
  - ✓ Trong thế giới ảo trên mạng Internet.

## 1.2. Một số kiến thức và kỹ năng phòng ngừa xâm hại trẻ em

### 1.2.1. Xâm hại tình dục trẻ em

- *Khái niệm:*

Xâm hại tình dục trẻ em là việc dùng vũ lực đe dọa, ép buộc, lôi kéo, dụ dỗ trẻ em tham gia vào các hành vi liên quan đến tình dục, bao gồm hiếp dâm, cưỡng dâm, giao cấu, dâm ô với trẻ em và sử dụng trẻ em vào mục đích mại dâm, khiêu dâm dưới mọi hình thức.

Trẻ em trai và trẻ em gái đều là nạn nhân của xâm hại tình dục trẻ em.

- *Dấu hiệu nhận biết trẻ bị xâm hại tình dục*
  - ✓ Trẻ có vết trầy da hoặc bầm tím ở âm hộ, dương vật, hậu môn, rách màng trinh;
  - ✓ Trẻ có bất thường ở hậu môn trực tràng, hoặc mặt trong đùi;
  - ✓ Trẻ mắc các bệnh lây qua đường tình dục;
  - ✓ Trẻ có dấu hiệu của thai kỳ/ có thai;
  - ✓ Trẻ bị đau bụng mạn tính hoặc đau vùng hậu môn, nhiễm khuẩn đường tiết niệu tái diễn;

- ✓ Trầm cảm hoặc xu hướng tự sát, lo âu;
- ✓ Trẻ có các biểu hiện bất thường như đái dầm, rối loạn giấc ngủ, thủ dâm vô độ;
- ✓ Trẻ có hành vi như ngại giao tiếp, hành vi gây hấn, học tập sút kém.

• Các hành vi xâm hại tình dục

Xâm hại tình dục KHÔNG TIẾP XÚC	Xâm hại tình dục CÓ TIẾP XÚC
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Phô bày bộ phận sinh dục trước mặt trẻ</li> <li>• Cho trẻ xem tranh, sách, truyện, phim khiêu dâm</li> <li>• Chụp ảnh trẻ với mục đích tình dục</li> <li>• Cho trẻ em các hành động tình dục của đối tượng, nghe các âm thanh kích dục</li> <li>• Nhìn hoặc chụp ảnh trẻ khi trẻ không mặc quần áo</li> <li>• Chia sẻ, công khai các hình ảnh cơ thể của trẻ để đưa lên internet</li> </ul> 	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Đụng chạm, sờ mó vào bộ phận sinh dục hoặc cơ thể của trẻ với mục đích tình dục</li> </ul>  <ul style="list-style-type: none"> <li>• Yêu cầu trẻ sờ vào bộ phận sinh dục của đối tượng hoặc chơi các trò chơi tình dục</li> <li>• Đưa các vật dụng hoặc bộ phận cơ thể (như ngón tay, lưỡi, dương vật) vào âm đạo hay hậu môn, miệng của trẻ với mục đích quan hệ tình dục (hiếp dâm, cưỡng dâm, giao cấu...)</li> </ul>

✓ Ngoài ra, các hành vi sau cũng đều bị coi là hành vi xâm hại tình dục trẻ em như: dùng tiền, vật chất, uy tín hoặc lợi ích khác để dụ dỗ, lôi kéo trẻ em hoạt động mại dâm; dùng thủ đoạn nói dối, gian lận để trẻ em hoạt động mại dâm; dẫn, chỉ dẫn, môi giới, tổ chức xúi giục trẻ em hoạt động mại dâm; che giấu,... dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc dùng uy quyền để ép buộc trẻ em hoạt động mại dâm.

- Một số kỹ năng phòng ngừa và ứng phó với xâm hại tình dục

PHÒNG NGỪA	ỨNG PHÓ
<p><b>Các nguyên tắc an toàn giúp trẻ phòng ngừa xâm hại tình dục.</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hiểu rõ/ biết các hành vi xâm hại tình dục trẻ em</li> <li>• Nhà tắm, nhà vệ sinh cần kín đáo để không ai từ bên ngoài có thể nhìn thấy chúng ta tắm hoặc đi vệ sinh.</li> <li>• Trường hợp nhà vệ sinh, nhà tắm ở cách xa phòng trọ/ lán tạm/ khu bán trú thì chúng ta cần đi ít nhất là 02 người, một người ở bên ngoài canh chừng</li> <li>• Không ở một mình với người khác</li> <li>• Không đi một mình ở nơi tối tăm, vắng vẻ</li> <li>• Không nhận tiền, quà hoặc sự giúp đỡ đặc biệt của người khác mà không rõ lý do</li> <li>• Không kết bạn, liên lạc với người không rõ lai lịch trên mạng xã hội</li> </ul>	<p><b>Khi cảm thấy sợ hãi do có người muốn đụng chạm, hay xâm hại tình dục (dù là người lạ, người quen, hay người thân), trẻ cần:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>NÓI KHÔNG:</b> Nói to/ hét to và kiên quyết: "Không! Dừng Lại! Tôi không cho phép! Nếu không dừng lại tôi sẽ mách với mọi người!"</li> <li>• <b>BỎ ĐI:</b> Cố gắng rời khỏi tình huống đó ngay lập tức</li> <li>• <b>KỂ LẠI:</b> Kể lại câu chuyện với những người mình tin cậy như bố mẹ, ông bà, thầy cô giáo, bạn bè, cán bộ làm công tác bảo vệ trẻ em tại nơi mình sinh sống, công an ...</li> <li>• <b>GỌI ĐIỆN ĐẾN TỔNG ĐÀI QUỐC GIA BẢO VỆ TRẺ EM 111 HOẶC CÔNG AN 113</b></li> </ul>

### 1.2.2. Bạo lực thể chất trẻ em

- **Khái niệm:**

Bạo lực thể chất là hành vi hành hạ, ngược đãi, đánh đập, xâm hại thân thể, sức khỏe và các hành vi cố ý khác gây tổn hại về thể chất của trẻ em.

- **Các hành vi bạo lực thể chất với trẻ em:**

- ✓ Đánh đập trẻ (đấm, đá, tát, nắm tóc, dùng roi);
- ✓ Bóp cổ trẻ, lắc trẻ thô bạo;
- ✓ Ném, xô đẩy trẻ;
- ✓ Làm bỏng, đốt trẻ;
- ✓ Bê răng, bẻ tay, chân trẻ;
- ✓ Cắn trẻ; Bỏ độc trẻ.

- **Một số dấu hiệu nhận biết trẻ bị bạo lực về thể chất**

DẤU HIỆU TRÊN CƠ THỂ	DẤU HIỆU VỀ HÀNH VI
<ul style="list-style-type: none"><li>• Những vết thâm, tím trên mặt, môi, thân thể (lưng, đùi, chân, tay);</li><li>• Vết thương đang lên da hay đã thành sẹo;</li><li>• Hình dạng của vật dùng để gây ra vết thương (vết ngón tay, bàn chân, roi...);</li><li>• Những vết bỏng: do thuốc lá ở lòng bàn tay, bàn chân, mông hay lưng;</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Mặc quần áo không phù hợp hoặc từ chối thay quần áo (che dấu phần bị thương trên cơ thể);</li><li>• Đề phòng khi tiếp xúc với người lớn;</li><li>• Sợ hãi khi đưa trẻ khác khóc;</li><li>• Có hành vi cực đoan: quá hung hăng, nhút nhát hay quá thu mình;</li></ul>



## DẤU HIỆU TRÊN CƠ THỂ

- Vết dầy thường xung quanh cổ tay, chân, cổ hay móng;
- Vết bần là trên người;
- Những vết gãy, vỡ, rạn xương: ở đầu, mặt, mũi, chân tay hiện tượng này xuất hiện nhiều lần;
- Những vết rách trầy da ở mồm, môi, lợi, mắt thậm chí bộ phận sinh dục ngoài.



## DẤU HIỆU VỀ HÀNH VI

- Rất sợ bố mẹ, sợ phải về nhà hoặc thường bỏ trốn khỏi gia đình;
- Đến trường sớm về muộn, không muốn nghỉ học ở nhà kể cả bị ốm hoặc thường xuyên nghỉ học;
- Kêu đau hoặc đi lại khó khăn;
- Kết quả học tập đột nhiên giảm sút;
- Thái độ dửng dưng hoặc chán nản;
- Né tránh những đụng chạm thân thể;
- Có triệu chứng dùng chất kích thích: rượu, thuốc lá thậm chí ma túy.

- Một số kỹ năng phòng ngừa và ứng phó với bạo lực thể chất

### PHÒNG NGỪA

Các nguyên tắc an toàn giúp trẻ phòng ngừa với bạo lực thể chất:

- **Nhận biết nguy cơ và nhanh chóng tránh xa khỏi nơi có khả năng bị bạo lực;**
- Trẻ có kỹ năng nhận biết các dấu hiệu của bạo lực thể chất;

### ỨNG PHÓ

Trong trường hợp không may trẻ gặp phải tình huống bị bạo lực thể chất (đánh, đập bởi ngay chính người thân hoặc bất kỳ một ai), trẻ cần:

- **NÓI KHÔNG - BỎ ĐI - KỂ LẠI**

## PHÒNG NGỪA

- Kỹ năng bày tỏ chính kiến để phê phán và tiếp nhận các cách phòng chống bạo lực thể chất như lên tiếng, đấu tranh, tố giác trước hành vi bạo lực thể chất đối với mình hoặc chứng kiến người khác bị bạo lực thể chất;
- Kỹ năng hòa nhập và tham gia các nhóm bạn, hội bạn để học hỏi hòa nhập, cũng như khi con bị bạo lực thể chất thì nhóm bạn là nơi để trẻ chia sẻ hoặc tìm sự giúp đỡ;
- Kỹ năng kiểm chế cảm xúc tiêu cực khi bị bạo lực thể chất.

## ỨNG PHÓ

- Không im lặng, hãy kể lại: Kể lại câu chuyện với những người mình tin cậy như bố mẹ, ông bà, thầy cô giáo, bạn bè, cán bộ làm công tác bảo vệ trẻ em tại nơi mình sinh sống, công an...
- **Tim kiếm sự giúp đỡ:** Để có một chỗ ở an toàn, cũng như sự can ngăn kịp thời hành vi bạo lực;
- **Gọi điện cho Tổng đài quốc gia BVTE 111 hoặc công an 113.**

### 1.2.3. Bạo lực tinh thần

\* Khái niệm:

Bạo lực tinh thần là hành vi hành hạ, ngược đãi và các hành vi cố ý khác gây tổn hại về tinh thần của trẻ em.

#### CÁC HÀNH VI BẠO LỰC TINH THẦN TRẺ EM

- Nói với trẻ rằng không ai yêu thương hay mong muốn trẻ;
- Thể hiện rằng mình chả hứng thú gì với trẻ;
- Không thể hiện hay đáp trả tình yêu thương;

#### MỘT SỐ DẤU HIỆU NHẬN BIẾT BẠO LỰC TINH THẦN

##### **Về cảm xúc:**

- Trầm cảm, lo âu hoặc có những nỗi sợ bất thường;
- Mất tự tin một cách đột ngột;

## CÁC HÀNH VI BẠO LỰC TINH THẦN TRẺ EM

- Cắt lời trẻ trong các cuộc đối thoại;
- Mặc kệ trẻ cảm thấy gì, muốn nói gì;
- Gọi trẻ bằng những tên gọi mang tính hạ thấp nhân phẩm;
- Chỉ trích, nhục mạ, nhạo báng trẻ;
- Sử dụng ngôn ngữ hay thực hiện những hành vi nhằm phá hủy lòng tự trọng của trẻ;
- Đập phá đồ, la, hét vào mặt trẻ;
- Vu khống, đổ thừa trẻ;
- Đe dọa hoặc phạt trẻ bằng hình thức bỏ rơi, đánh đập tàn bạo hay thậm chí là giết chết;
- Thiết lập mọi thứ để trẻ thất bại;
- Thao túng trẻ;
- Lợi dụng điểm yếu của trẻ, hay sự phụ thuộc của trẻ.

## MỘT SỐ DẤU HIỆU NHẬN BIẾT BẠO LỰC TINH THẦN

### **Về ứng xử:**

- Thay đổi trong cách ứng xử - như là hung hăng, nóng giận, khó gần;
- Thái độ nổi loạn hoặc khinh người;

### **Về hành động:**

- Lẩn tránh bạn bè hoặc các hoạt động thường lệ;
- Thay đổi tiêu cực trong thành tích học tập (kết quả sa sút, thường xuyên ngủ gật, không làm bài, đi trễ, nghỉ học, vv...);
- Mất hứng thú trong học tập;
- Do dự không muốn rời khỏi các hoạt động trong trường (VD: Không muốn về nhà khi tan trường);
- Cố gắng bỏ nhà ra đi;
- Có ý định tự tử.

- Một số kỹ năng phòng ngừa và ứng phó với bạo lực tinh thần

PHÒNG NGỪA	ỨNG PHÓ
<p><b>Các nguyên tắc an toàn giúp trẻ phòng ngừa bạo lực tinh thần:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Có kiến thức để nhận diện hành vi và các dấu hiệu bạo lực tinh thần;</li> <li>• Trang bị kỹ năng để phòng tránh bạo lực tinh thần;</li> <li>• Tham gia công tác truyền thông để nâng cao hiểu biết về bạo lực tinh thần đối với người thân, bạn bè để tạo ra một cộng đồng nói không với bạo lực tinh thần.</li> </ul>	<p><b>Trong trường hợp không may trẻ gặp phải tình huống bị bạo lực tinh thần (chửi mắng, lăng mạ, đe dọa), chúng ta cần:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Thể hiện thái độ và đề nghị đối phương ngừng những lời nói tổn thương;</li> <li>• Hạn chế gặp gỡ hoặc tránh xa khỏi mối quan hệ "độc hại".</li> <li>• Tìm kiếm sự giúp đỡ từ mọi người xung quanh;</li> <li>• Học cách phớt lờ với những điều tiêu cực;</li> <li>• Tìm gặp chuyên gia tâm lý để được hỗ trợ, tham vấn;</li> <li>• <b>Gọi điện cho Tổng đài quốc gia BVTE 111 hoặc công an 113.</b></li> </ul>



#### 1.2.4. Xao nhãng (bỏ rơi, bỏ mặc)

\* *Khái niệm:* xao nhãng hay bỏ rơi, bỏ mặc trẻ em là hành vi của cha, mẹ, người chăm sóc trẻ em không thực hiện hoặc thực hiện không đầy đủ nghĩa vụ, trách nhiệm của mình trong việc chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ em.

\* *Các hành vi xao nhãng, bỏ mặc trẻ em:*

Xao nhãng về mặt vật chất	Xao nhãng về mặt tinh thần	Xao nhãng về mặt sức khỏe	Xao nhãng về mặt giáo dục
<ul style="list-style-type: none"><li>• Bỏ rơi trẻ hay từ chối trách nhiệm với đứa trẻ dưới sự giám hộ của mình;</li><li>• Không cho trẻ ăn uống, hay chỉ cho trẻ ăn những thức ăn thiếu dinh dưỡng, dơ bẩn;</li><li>• Không làm vệ sinh cho trẻ (đặc biệt là với trẻ nhỏ chưa có khả năng tự làm vệ sinh cho mình);</li><li>• Bắt trẻ phải sống trong môi trường dơ bẩn, không an toàn;</li><li>• Bỏ trẻ cho người không phù hợp trông nom, chăm sóc.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Mặc kệ nhu cầu cần được chú ý, chăm sóc, động viên, yêu thương của trẻ;</li><li>• Mặc kệ cho trẻ sử dụng chất có cồn, chất kích thích hay phạm tội;</li><li>• Cô lập trẻ khỏi bạn bè và người thân.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Không đem trẻ đến bệnh viện hay gặp bác sĩ trong tình trạng nguy cấp;</li><li>• Ngăn cản không cho trẻ được chăm sóc sức khỏe;</li><li>• Không thực hiện những biện pháp phòng chống bệnh cho trẻ;</li><li>• Không thực hiện những hướng dẫn chăm sóc của bác sĩ đối với trẻ.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Mặc kệ việc trẻ trốn học, bỏ học;</li><li>• Không tạo điều kiện cho trẻ đến trường;</li><li>• Không cho trẻ đi học.</li></ul>

**Xao nhãng  
về mặt  
vật chất**

**Xao nhãng  
về mặt  
tinh thần**

**Xao nhãng  
về mặt  
sức khỏe**

**Xao nhãng  
về mặt  
giáo dục**

**\* Nhận diện trẻ em bị xao nhãng, bỏ mặc**

- Về ngoại hình:

- + Vệ sinh kém, tóc bết lại, da dính bẩn và có mùi cơ thể nồng nặc;
- + Có cân nặng, chiều cao kém so với độ tuổi;
- + Có dấu hiệu của bệnh suy dinh dưỡng như bụng hóp, xương lộ rõ;
- + Mặc quần áo dơ bẩn, rách rưới, có kích thước không phù hợp, hoặc không phù hợp với thời tiết và nhu cầu cơ bản.

- Về hành vi:

- + Hay nói về việc phải trông em mệt mỏi, nhà không có ai quan tâm;
- + Hay đói bụng, ăn rất nhiều trong một lần ăn và giấu thức ăn để dành; luôn tìm kiếm thức ăn;
- + Ăn cắp đồ ăn hay tiền;
- + Luôn mệt mỏi, buồn ngủ;
- + Thường xuyên bị bệnh hay nhiễm trùng;
- + Thường xuyên bị bỏ một mình, không ai trông nom;
- + Có những vấn đề sức khỏe không được chữa trị; có sức đề kháng yếu.

- Một số kỹ năng phòng ngừa và ứng phó với tình huống trẻ bị xao nhãng, bỏ mặc

PHÒNG NGỪA	ỨNG PHÓ
<p><b>Các nguyên tắc giúp trẻ phòng ngừa việc bị bỏ rơi, xao nhãng bởi người thân:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Có hiểu biết và nhận diện được các hành vi xao nhãng, bỏ mặc để bản thân có thái độ cương quyết trong việc không đồng tình khi bị xao nhãng, bỏ mặc;</li> <li>• Tuyên truyền đến trẻ khác về hành vi xao nhãng, bỏ mặc và cách xác định trẻ bị xao nhãng, bỏ mặc để tạo ra một cộng đồng trẻ biết nói không với hành vi xao nhãng, bỏ mặc của người thân.</li> </ul>	<p><b>Trẻ cần làm gì khi mình rơi vào hoàn cảnh/ tình huống bị xao nhãng, bỏ rơi:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hãy chia sẻ câu chuyện của chính mình cho người tin tưởng như thầy, cô giáo; người thân, các cấp hội ở xã, phường để tìm kiếm sự trợ giúp;</li> <li>• Nói lên nhu cầu, mong muốn của bản thân với người thân (cha mẹ, ông bà, cô dì, chú bác), để mọi người thấu hiểu và giúp đỡ;</li> <li>• Luôn tự nhắc nhở về giá trị của bản thân để có suy nghĩ tích cực, cải thiện sự tự tin và lòng tự trọng của bản thân;</li> <li>• Tìm kiếm sự trợ giúp của các chuyên gia tư vấn tâm lý để cải thiện tâm trạng và suy nghĩ tích cực hơn;</li> <li>• <b>Gọi điện cho Tổng đài quốc gia BVTE 111 hoặc công an 113.</b></li> </ul>

### 1.2.5. Bóc lột trẻ em

- *Khái niệm:*

Bóc lột trẻ em là hành vi bắt trẻ em lao động trái quy định của pháp luật về lao động; trình diễn hoặc sản xuất sản phẩm

khiêu dâm; tổ chức, hỗ trợ hoạt động du lịch nhằm mục đích xâm hại tình dục trẻ em; cho, nhận hoặc cung cấp trẻ em để hoạt động mại dâm và các hành vi khác sử dụng trẻ em để trục lợi.

• *Các hành vi bóc lột trẻ em*

- ✓ Bắt buộc trẻ em tham gia lao động trái quy định của luật lao động (làm việc nhiều giờ trong ngày; làm những công việc nặng nhọc quá sức của trẻ; bỏ mặc không thăm khám sức khỏe cho trẻ; Bắt trẻ em nghỉ học để tham gia hoạt động lao động; bắt trẻ lao động, không được tham gia vui chơi giải trí);
- ✓ Rủ rê, xúi giục, kích động, lợi dụng, lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc trẻ em tham gia các hoạt động trình diễn hoặc bị sử dụng trong sản xuất các sản phẩm khiêu dâm;
- ✓ Rủ rê, xúi giục, kích động, lợi dụng, lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc trẻ em tham gia hoạt động du lịch mà bị xâm hại tình dục; bị cho, nhận hoặc cung cấp để hoạt động mại dâm;
- ✓ Rủ rê, xúi giục, kích động, lợi dụng, lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc trẻ em tham gia hoạt động vận chuyển, mua bán, sản xuất, tàng trữ chất gây nghiện và các hàng hóa khác bị cấm giao dịch theo quy định của pháp luật;
- ✓ Rủ rê, xúi giục, kích động, lợi dụng, lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc trẻ em tham gia các hoạt động trục lợi khác.



- Một số kỹ năng phòng ngừa và ứng phó với tình huống trẻ bị bóc lột

PHÒNG NGỪA	ỨNG PHÓ
<p><b>Các nguyên tắc giúp trẻ phòng ngừa việc bị lợi dụng, bóc lột</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Có hiểu biết và nhận diện được các hành vi bóc lột để bản thân không rơi vào các tình huống có thể bị lợi dụng, lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc tham gia vào các hoạt động mà ở đó trẻ bị bóc lột sức lao động hoặc lợi dụng trẻ tham gia vận chuyển mua bán chất gây nghiện, cung cấp hoạt động mại dâm để trục lợi cho bản thân;</li> <li>• Tuyên truyền đến trẻ khác về hành vi bóc lột và cách nhận diện trẻ bị bóc lột để tạo ra một cộng đồng trẻ biết nói không với hành vi bị bóc lột.</li> </ul>	<p><b>Trẻ cần làm gì khi mình rơi vào hoàn cảnh/ tình huống bị bóc lột</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hãy chia sẻ câu chuyện của chính mình cho người tin tưởng như thầy, cô giáo; người thân, các cấp hội ở xã, phường để tìm kiếm sự trợ giúp;</li> <li>• Nói không với hành vi bị bóc lột bằng cách phản kháng không tiếp tay cho hành vi bóc lột;</li> <li>• Tìm kiếm sự trợ giúp của các chuyên gia tư vấn tâm lý để cải thiện tâm trạng và suy nghĩ tích cực hơn;</li> <li>• <b>Gọi điện cho Tổng đài quốc gia BVTE 111 hoặc công an 113.</b></li> </ul>

### 1.2.6. Bắt nạt trên môi trường mạng

- *Khái niệm*

Bắt nạt qua mạng là việc một người hoặc một nhóm người sử dụng Internet hoặc các thiết bị điện tử khác để gây tổn thương hoặc nguy hại cho trẻ em.

Hành động này có thể được phát tán với rất nhiều người một cách nhanh chóng, vì vậy mà nó đặc biệt nguy hiểm và dễ gây tổn thương cho chúng ta.

- Các hành vi bắt nạt qua mạng
  - ✓ Tranh cãi và gây hấn trên mạng;
  - ✓ Bôi nhọ danh dự, nhân phẩm trên mạng;
  - ✓ Mạo danh;
  - ✓ Quấy rối qua mạng;
  - ✓ Phát tán thông tin trên môi trường mạng;
  - ✓ Phân biệt, tẩy chay trên mạng.
- Một số kỹ năng phòng ngừa và ứng phó với tình huống trẻ bị bắt nạt trên môi trường mạng

PHÒNG NGỪA	ỨNG PHÓ
<p><b>Các quy tắc an toàn khi sử dụng mạng xã hội</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Không bao giờ cung cấp đầy đủ thông tin của bạn trên mạng xã hội như Facebook, Zalo: <b>Cài đặt riêng tư với các thông tin cá nhân;</b></li> <li>• <b>Đặt tuổi thực của bạn</b> – nếu bạn nói dối và nói rằng bạn lớn tuổi hơn, bạn có thể bị người lớn khác liên lạc và thăm dò;</li> <li>• <b>Không đặt số điện thoại của bạn trên trang Facebook</b> – những người bạn thật sự của bạn sẽ biết số điện thoại của bạn;</li> <li>• <b>Cài đặt bảo mật</b> – Điều chỉnh cài đặt tài khoản của bạn để chỉ chấp nhận những người bạn có thể nhắn tin cho bạn, điều này</li> </ul>	<p><b>Học sinh cần làm gì khi mình bị bắt nạt trên môi trường mạng</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Không trả lời bất kỳ tin nhắn hoặc văn bản nào được gửi bởi những kẻ bắt nạt, đe dọa;</li> <li>• Không biến mình thành đồng phạm bằng cách chuyển tiếp tin nhắn mang tính chất đe dọa, bắt nạt cho những đứa trẻ khác;</li> <li>• Lưu và in tất cả tin nhắn để làm bằng chứng.</li> <li>• Nếu đang bị bắt nạt, hãy nói với người lớn ngay lập tức để được giúp đỡ;</li> </ul>

## PHÒNG NGỪA

giúp bạn tránh được việc những người lạ vẫn có thể gửi kết bạn cho bạn, nhưng họ không thể làm phiền bạn thông qua tin nhắn. Những người bạn không muốn không thể nhìn thấy hồ sơ của bạn.

## ỨNG PHÓ

- **Gọi điện cho Tổng đài quốc gia BVTE 111 hoặc công an 113.**

### 1.3. Nguyên nhân – hậu quả của việc bị xâm hại đến đời sống của trẻ, gia đình và cộng đồng.

#### 1.3.1. Nguyên nhân của việc trẻ em bị xâm hại

Thứ nhất, thiếu sự quan tâm, chia sẻ của cha mẹ, gia đình, người chăm sóc.

Thứ hai, môi trường gia đình bị ảnh hưởng bởi các điều kiện kinh tế, xã hội trở nên không còn bền vững và thiếu an toàn với trẻ em.

Thứ ba, nhận thức của cộng đồng, cha mẹ và người chăm sóc về trách nhiệm bảo vệ trẻ em trước hình thức xâm hại trẻ em, vai trò của các cơ quan thực thi pháp luật và các đơn vị hỗ trợ còn hạn chế của cha mẹ, người chăm sóc trẻ còn thiếu hụt.

Thứ tư, sự hạn chế về nguồn lực bảo vệ trẻ em và năng lực bảo vệ trẻ em của các cấp chính quyền, cơ quan chức năng.

Thứ năm, thực thi pháp luật về bảo vệ trẻ em của các cơ quan bảo vệ pháp luật gặp nhiều khó khăn do các khoảng trống trong xây dựng và thực thi pháp luật.

Thứ sáu, kiến thức, kỹ năng cần thiết để phòng tránh xâm hại bạo lực, đặc biệt là xâm hại tình dục của trẻ em còn nhiều hạn chế; chưa có sự chủ động của các em trong nhận biết, ứng phó

các nguy cơ bạo lực xâm hại cũng như báo cáo, tìm kiếm sự hỗ trợ từ các cơ quan chức năng và người.

Từ những nguyên nhân nêu trên thì chúng ta cần phải nhìn nhận rằng bảo vệ an toàn cho trẻ em nơi công cộng, trong trường học, nơi làm việc, ngoài xã hội; an toàn trên môi trường mạng là vấn đề cấp bách được đặt ra và cần sự chung tay của toàn xã hội để giải quyết vấn nạn này.

### **1.3.2. Hậu quả của việc trẻ em bị xâm hại**

1.3.2.1. Đối với trẻ bị xâm hại tình dục.

- *Ảnh hưởng về mặt thể chất*
  - ✓ Bị những tổn thương nghiêm trọng tới sức khỏe, thể chất;
  - ✓ Rối loạn ăn uống, rối loạn giấc ngủ; trầm cảm hoặc tự thương, tự tử;
  - ✓ Gây ra những tổn thương nặng nề tại bộ phận sinh dục: bị nhiễm trùng đường tiết niệu, chảy máu kéo dài ở bộ phận sinh dục;
  - ✓ Các tổn thương thể chất khác: đau bụng, đau đầu, mất ngủ;
  - ✓ Mang thai;
  - ✓ Những trường hợp xâm hại tình dục đi kèm với bạo lực có thể dẫn tới tử vong;
  - ✓ Gây ra nhiều nguyên nhân dẫn đến vô sinh, ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe sinh sản và hạnh phúc gia đình của các em về sau;
  - ✓ Có nguy cơ bị nhiễm các bệnh xã hội, bệnh lây truyền qua đường tình dục và HIV/AIDS.
- *Ảnh hưởng về mặt tinh thần*
  - ✓ Giảm khả năng học tập và hòa nhập xã hội của các em, tác động tới quá trình trưởng thành và để lại những hệ quả tiêu cực lâu dài trong cuộc sống của trẻ;

- ✓ Trẻ mất niềm tin vào người lớn, tình yêu thương. Khi trưởng thành có thể trở nên nóng nảy dễ có hành vi xâm hại thể chất với con mình;
  - ✓ Nhiều người chấn thương tâm lý dẫn tới những hành động hung hăng, thậm chí có hành vi tự hại, luôn muốn tự làm đau mình để giảm stress căng thẳng;
  - ✓ Hậu quả lớn nhất khi trẻ bị xâm hại tình dục là trẻ tổn thương về tinh thần và ảnh hưởng đến tương lai.
- *Ảnh hưởng về mặt xã hội/ mối quan hệ*
    - ✓ Nhiều trẻ lớn lên trở nên sống khép kín, gặp trở ngại trong giao tiếp xã hội. Họ cũng có biểu hiện mặc cảm, thiếu tự tin vào bản thân;
    - ✓ Trẻ dễ bị mặc cảm, phát triển không bình thường;
    - ✓ Trẻ khó hoà nhập với xã hội;
    - ✓ Trẻ bị xâm hại tình dục sẽ ảnh hưởng tâm lý, đến việc xây dựng các mối quan hệ đến suốt cuộc đời.

### 1.3.2.2. Đối với gia đình, cộng đồng xã hội

Các gia đình có trẻ em bị xâm hại có thể rơi vào đau khổ, lo lắng mặc cảm; có nguy cơ tan vỡ gia đình hay ảnh hưởng lâu dài đến tâm lý và sức khỏe của các thành viên trong gia đình.

Nhiều vụ việc xâm hại trẻ em gây bức xúc, hoang mang trong dư luận, gây mất ổn định trật tự xã hội tại địa phương. Xâm hại trẻ em còn tấn công trực diện đến các nền tảng đạo đức xã hội gây tâm lý hoang mang, lo sợ trong dư luận xã hội.

Hàng năm, nhà nước phải chi rất nhiều kinh phí để thực hiện điều tra, xét xử các vụ xâm hại trẻ em và đặc biệt là hỗ trợ nạn nhân khắc phục những hậu quả do bị xâm hại. Mặt khác do trình độ nhận thức của một bộ phận người dân còn kém một số trường

hợp trẻ em sau khi bị xâm hại lại bị kỳ thị, xa lánh gây tổn thương tinh thần làm cho các em có suy nghĩ tiêu cực, dễ sa ngã vào các loại tệ nạn khác gây tác động xấu đến xã hội.



## Hướng dẫn hoạt động nhóm học sinh nòng cốt ở nhà trường THCS trong công tác bảo vệ trẻ em.

### 2.1. Cơ cấu hoạt động của nhóm trẻ em nòng cốt trong công tác bảo vệ trẻ em

Nhóm học sinh nòng cốt được thành lập dựa trên sự tự nguyện, khả năng tham gia của các em vào công tác bảo vệ trẻ em tại địa phương để đảm bảo thực hiện quyền tham gia của trẻ em và đóng góp của các em vào công tác Bảo vệ trẻ em tại địa phương với sự hỗ trợ của nhóm thường trực bảo vệ trẻ em cấp xã, ban giám hiệu và giáo viên đầu mối bảo vệ trẻ em trong trường học

#### **Mục tiêu hoạt động của nhóm học sinh nòng cốt**

- Góp phần thực hiện các quyền cơ bản của trẻ em trong bốn nhóm quyền: Quyền sống còn, Quyền được bảo vệ, Quyền được phát triển và Quyền được tham gia;
- Nâng cao vị thế và tiếng nói của trẻ em liên quan đến việc thực hiện quyền và bảo vệ trẻ em;
- Thúc đẩy sự tham gia của học sinh tại các nhà trường về phòng chống xâm hại trẻ em thông qua cơ chế báo cáo, cung cấp thông tin cho các cơ quan bảo vệ trẻ em khi phát hiện trẻ em bị xâm hại trong cộng đồng và trường học;
- Hỗ trợ nhóm trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt thông qua việc nâng cao nhận thức về kỹ năng tự bảo vệ bản thân.

## **Về các thành viên tham gia nhóm nòng cốt**

**Học sinh** tham gia nhóm nòng cốt mang tính tự nguyện, không phân biệt dân tộc, tôn giáo, giới tính, hoàn cảnh gia đình, có đầy đủ khả năng hay khuyết tật từ lớp 6 đến lớp 9 đang học tại trường Trung học cơ sở của địa phương.

### **Cơ cấu bộ máy**

Các nhóm học sinh nòng cốt trong địa bàn xã sẽ do nhóm thường trực bảo vệ trẻ em của xã cùng với Ban Giám hiệu và giáo viên đầu mối bảo vệ trẻ em chịu trách nhiệm điều phối và trợ giúp các hoạt động.

Mỗi nhóm học sinh nòng cốt có cơ cấu như sau:

- ✓ 01 Trưởng nhóm;
- ✓ 02 Phó trưởng nhóm;
- ✓ Các thành viên.

Việc bầu chọn Trưởng nhóm và các Phó trưởng nhóm do các thành viên trong nhóm bầu chọn công khai, dân chủ.

Lưu ý: Khuyến khích sự tham gia của cả học sinh nam và học sinh nữ; ưu tiên sự tham gia của các học sinh khuyết tật.

### **Nhiệm vụ của nhóm học sinh nòng cốt**

- *Nhiệm vụ của Trưởng nhóm*

Chịu trách nhiệm quản lý và phân công công việc cho các thành viên trong nhóm trong quá trình xây dựng kế hoạch và triển khai các hoạt động của nhóm.

Lập kế hoạch và tổ chức thực hiện các hoạt động của nhóm với sự hỗ trợ của giáo viên Tổng phụ trách và giáo viên đầu mối về BVTE phù hợp và kết hợp với các hoạt động truyền thông, kỳ cuộc của nhà trường.

### - Nhiệm vụ của Phó trưởng nhóm

Hỗ trợ Trưởng nhóm điều hành các hoạt động của nhóm như thông tin cho các thành viên về lịch sinh hoạt, họp, tập huấn...

Cùng với Trưởng nhóm xây dựng các hoạt động truyền thông, các sự kiện ngoại khóa, diễn đàn, tọa đàm trong và ngoài trường học.

### Nhiệm vụ của các thành viên

Tham gia đầy đủ các khóa tập huấn nâng cao năng lực về bảo vệ trẻ em, kỹ năng truyền thông và các buổi sinh hoạt, họp của nhóm.

Báo cáo cho giáo viên đầu mối, người làm công tác bảo vệ trẻ em về các trường hợp trẻ em bị xâm hại trong trường học và trong cộng đồng.

Tham gia hỗ trợ để ngăn chặn các trường hợp bạo lực học sinh trong trường học.

## **2.2. Quy trình hoạt động của nhóm học sinh nòng cốt trong công tác báo cáo, phối hợp với giáo viên đầu mối**

Mọi thành viên của nhóm học sinh nòng cốt đều được quyền và đều được khuyến khích nói lên tiếng nói của mình, tham gia và đóng góp vào các hoạt động của nhóm cũng như được yêu cầu tôn trọng ý kiến, sự tham gia và đóng góp của các thành viên khác.

Các thành viên trong nhóm đều phải tỏ rõ ý thức tổ chức kỷ luật tốt và sự nhiệt tình trong quá trình tham gia vào các hoạt động của nhóm, chấp hành tốt và đầy đủ những nội qui, qui định của nhóm.



Sự tham gia của học sinh nòng cốt trong công tác bảo vệ trẻ em được thực hiện theo quy trình của 3 bước sau:

1

### Tiếp nhận và xử lý thông tin



Học sinh trong nhóm nòng cốt thực hiện trách nhiệm thông báo khi phát hiện hoặc có thông tin về hành vi xâm hại trẻ em trong trường học hoặc ở ngoài cộng đồng cho một trong các đầu mối sau: trường nhóm học sinh nòng cốt; Giáo viên đầu mối trong nhà trường; Ủy ban bảo vệ trẻ em cấp xã; Tổng đài điện thoại quốc gia bảo vệ trẻ em (số 111).

2

### Phối hợp với giáo viên đầu mối để thu thập thông tin, minh chứng liên quan đến các tình huống học sinh bị xâm hại khi được yêu cầu việc kiểm tra tính xác thực của các thông tin.



Trong bước này, các thành viên trong nhóm học sinh nòng cốt với vai trò và điều kiện phù hợp có thể là những thành viên tích cực trong công tác thu thập thông tin từ chính sự phản ánh của các bạn học sinh trong lớp, trong trường hay tại địa phương sinh sống thông qua các kênh của phụ huynh, của hội phụ nữ.

3

### Phối hợp với giáo viên đầu mối trong công tác theo dõi, hỗ trợ ca học sinh bị xâm hại sau khi hòa nhập các hoạt động học tập ở nhà trường và cộng đồng.



Báo cáo thường xuyên với giáo viên đầu mối về sự thay đổi, hòa nhập của trường hợp học sinh bị xâm hại cũng như các yếu tố đảm bảo sự an toàn của học sinh đã được thiết lập. Đồng thời phối hợp cũng các bạn học sinh khác để giúp đỡ, động viên kịp thời.

**3**





## Vai trò truyền thông và kết nối các lực lượng trong và ngoài nhà trường trong công tác bảo vệ trẻ em.

### 3.1. Vai trò của nhóm học sinh nòng cốt trong công tác bảo vệ trẻ em thông qua hoạt động giáo dục tại nhà trường.

Hoạt động giáo dục không chỉ diễn ra trong lớp học mà có thể tổ chức được nhiều ngữ cảnh khác nhau như các hoạt động ngoại khóa, trại hè, cuộc thi, sự kiện văn hóa, tình nguyện xã hội, sân khấu hóa tương tác. Mỗi hoạt động giáo dục đều có một mục tiêu cụ thể được thiết kế và tổ chức một cách có hệ thống để đạt được kết quả giáo dục mong muốn. Hoạt động giáo dục giúp học sinh phát triển nhiều khả năng và kỹ năng như tư duy logic, khả năng giải quyết vấn đề giao tiếp, hợp tác. Đó cũng góp phần xây dựng nhân cách giáo dục đạo đức và giúp học sinh, hòa nhập với xã hội. Từng hoạt động giáo dục đều có vai trò đặc biệt trong quá trình phát triển của học sinh. Chúng tạo cơ hội để học sinh có thể thực hành áp dụng kiến thức vào thực tế khám phá phát triển bản thân. Qua hoạt động giáo dục học sinh có thể rèn luyện phát triển các kỹ năng quan trọng, tạo nền tảng cho sự thành công của cuộc sống.

Việc các nhà trường tổ chức nhiều hoạt động giáo dục đặc biệt quan tâm đến các nội dung bảo vệ trẻ em, phòng chống xâm hại sẽ nâng cao nhận thức của học sinh về vấn đề này, đồng thời góp phần đẩy lùi tên nạn xâm hại trẻ em đang có xu hướng gia tăng.

Chính vì vậy, để tổ chức các hoạt động giáo dục trong các nhà trường THCS nói chung và trường dân tộc bán trú, trường có học sinh bán trú nói riêng cần phải thể hiện được thông qua các bước:



Xác định nhu cầu và  
vấn đề cần truyền  
thông đến học sinh

02

01

Nhà Trường tổ chức thăm dò ý kiến cá nhân, nắm bắt tâm tư nguyện vọng của học sinh qua khảo sát bằng hỏi, phỏng vấn sâu.

03

Sử dụng lực lượng học sinh nòng cốt thực hiện thực hóa nội dung cần truyền tải tới học sinh thông qua các hình thức như: Sân khấu hóa tương tác, thuyết trình.

04

Hội đồng trường dự  
duyet chương trình

05

Tổ chức thực hiện với sự tham gia tích cực của các lực lượng như Hội đồng nhà trường; giáo viên đầu mối Bảo vệ trẻ em; lực lượng học sinh nòng cốt.

## Tài liệu tham khảo

1. **Tư vấn tâm lí căn bản**, Nguyễn Thơ Sinh, NXB LĐ, 2006.
2. Thông tư số Số: 03/2023/TT-BGDĐT, **Ban hành quy chế tổ chức và hoạt động của Trường Phổ thông dân tộc bán trú.**
3. Tài liệu hướng dẫn thực hiện công tác quản lý giáo dục và chăm sóc học sinh bán trú trong Trường phổ thông dân tộc bán trú và Trường phổ thông có học sinh bán trú ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi.
4. Tài liệu hướng dẫn thực hành, Công tác xã hội với phòng chống bạo lực gia đình - Bộ lao động thương binh xã hội.

# Phụ lục: Xây dựng quy tắc trong phòng chống xâm hại cho học sinh THCS

## 1. Quy tắc ứng xử

- *Với thầy cô*
  - ✓ Học sinh chào hỏi, xưng hô, giới thiệu với thầy giáo, cô giáo, nhân viên nhà trường, khách đến trường phải đảm bảo sự kính trọng, lễ phép, không thô lỗ, cộc lốc, không rụt rè, không sử dụng các động tác và hành vi gây phản cảm.
  - ✓ Khi hỏi, trả lời đảm bảo trật tự trên dưới, câu hỏi và trả lời ngắn gọn, rõ ràng, có thưa gửi, cảm ơn.
  - ✓ Khi làm phiền thầy giáo, cô giáo, nhân viên nhà trường đảm bảo thái độ văn minh, tế nhị, biết xin lỗi...
  - ✓ Biết chia sẻ niềm vui, nỗi buồn của bản thân với thầy giáo, cô giáo và ngược lại.
- *Với bạn bè cùng lớp, cùng trường*
  - ✓ Chào hỏi, xưng hô với bạn bè đảm bảo thân mật, cởi mở, trong sáng; không gọi nhau, xưng hô bằng những từ chỉ dành để gọi những người tôn kính như ông, bà, cha, mẹ... không gọi tên bạn gắn với tên cha, mẹ, hoặc những khiếm khuyết ngoại hình hoặc đặc điểm cá biệt về tính nết; không làm âm ỉ ảnh hưởng đến người xung quanh.
  - ✓ Thăm hỏi, giúp đỡ bạn bè đảm bảo chân thành, tế nhị, không che giấu khuyết điểm của nhau, không xa lánh, coi thường người bị bệnh, tàn tật hoặc có hoàn cảnh khó khăn; khi chúc mừng bạn đảm bảo vui vẻ, thân tình, không cầu kỳ, không gây khó xử.

- ✓ Đối thoại, nói chuyện, trao đổi với bạn bè đảm bảo chân thành, thẳng thắn, cởi mở, ôn tồn; không cãi vã, chê bai, dè bĩu, xúc phạm, nói tục... Biết lắng nghe tích cực và phản hồi mang tính xây dựng khi thảo luận, tranh luận.
- ✓ Quan hệ với bạn khác giới đảm bảo tôn trọng, đúng mực.
- Với người lạ
  - ✓ Không để cho người lạ đến gần đến mức họ có thể chạm tay vào người mình.
  - ✓ Không để người lạ vào phòng ở, vào nhà nhất là khi trong nhà chỉ có một mình.
  - ✓ Không nói chuyện điện thoại với người lạ khi đang ở trong phòng/ nhà một mình.
  - ✓ Không cho ai có quyền tùy tiện động chạm, sờ mó vào chỗ kín của cơ thể hoặc bất kỳ hành động thô lỗ nào với các em.
  - ✓ Không đi nhờ xe người lạ, hoặc sử dụng ăn uống của người lạ đưa cho
  - ✓ Không đi một mình ở nơi tối tăm, vắng vẻ.
  - ✓ Không ở trong phòng kín một mình với người lạ. Nếu đó là người quen của gia đình thì cửa phòng phải luôn được mở.
  - ✓ Không nhận tiền, quà hoặc nhận sự giúp đỡ đặc biệt của người khác mà không rõ lý do.


## **2. Quy tắc thực hiện nội quy, quy định của học sinh Trường dân tộc bán trú, và trường có học sinh bán trú trong công tác phòng tránh xâm hại.**

- Thực hiện nếp sống lành mạnh, thân thiện, văn hóa, văn minh. Xem khu nội trú là nhà, bạn nội trú là anh em; đoàn kết, thương



yêu, giúp đỡ nhau vượt khó vươn lên trong học tập, rèn luyện và sinh hoạt hằng ngày.

- Thực hiện đúng giờ giấc học tập, sinh hoạt, nghỉ ngơi theo quy định chung chung của khu nội trú.
- Không được tiếp khách trong phòng ở. Học sinh nam không được vào phòng ở của học sinh nữ và ngược lại. Nếu có người nhà đến phải báo ngay cho Ban Quản lý Nội trú, thầy cô phụ trách và trưởng phòng để sắp xếp chỗ ở.
- Giữ vệ sinh chung, ngăn nắp, gọn gàng. Không được dùng bất cứ vật liệu gì quây quanh giường ngủ. Không phơi quần áo, và các đồ dùng khác tùy tiện trước hành lang.
- Cùng giữ gìn an ninh, trật tự. Không tụ tập chơi đùa, la hét, mở nhạc hoặc gây ồn ào; không nói tục, chửi thề, gây gổ, kích động, xích mích, cổ xúy lối sống thiếu lành mạnh. Có sự việc gì xảy ra phải báo ngay cho Lãnh đạo nhà trường, thầy, cô giáo phụ trách nội trú hoặc báo vệ để kịp thời xử lý, giải quyết.
- Cấm tàng trữ, lưu hành, truyền bá phim ảnh, băng đĩa hình, nhạc, văn hoá phẩm có nội dung đồi trụy, kích động bạo lực, các tài liệu tuyên truyền phản động và mê tín dị đoan.
- Cấm sử dụng, tàng trữ, mua bán các chất ma túy, gây nghiện, chất nổ, chất dễ cháy, chất độc hại, vũ khí, hung khí. Tích cực phòng cháy và tham gia chữa cháy.
- Cấm hút thuốc lá, uống rượu, bia; cấm tổ chức, tham gia các hoạt động đánh bài, cờ bạc, cá độ trong và ngoài trường.
- Học sinh không tự ý bỏ học; khi có lý do nghỉ học phải xin phép Giáo viên chủ nhiệm xác nhận và báo Quản sinh cắt cơm.

- 
- Không tự ý dẫn người ngoài vào trong trường, vào phòng ở trong khu nội trú
  - Tham gia đầy đủ các buổi sinh hoạt chuyên đề kỹ năng sống và là thành viên tích cực trong công tác tuyên truyền phòng tránh các tệ nạn xã hội.





## NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

Địa chỉ: Tầng 4 - Khu A Tòa nhà số 97 Trần Quốc Toản - Q. Hoàn Kiếm - Hà Nội  
Điện thoại: 024 38515380; Fax: 024 38515381  
Email: info@nxblaodong.com.vn | Website: www.nxblaodong.com.vn

### Chi nhánh phía Nam

Số 85 Cách mạng Tháng Tám, Quận 1, TP. Hồ Chí Minh  
ĐT: 028 38390970 | Fax: 028 39257205

Chuyên đề 7

## TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN BẢO VỆ TRẺ EM DÀNH CHO HỌC SINH TRƯỜNG THCS, TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC BÁN TRÚ VÀ TRƯỜNG CÓ HỌC SINH HỌC BÁN TRÚ

### Chịu trách nhiệm xuất bản:

Mai Thị Thanh Hằng

Biên tập: Phan Thị Ánh Tuyết

Trình bày: Hoàng Minh

Bìa: Hoàng Minh

Sửa bản in: Hoàng Minh

### LIÊN KẾT XUẤT BẢN

Công ty Cổ phần Công nghệ Truyền thông Hoàng Minh  
Địa chỉ: Số 18/79 ngõ Thổ Quan, phường Thổ Quan, quận Đống Đa, Hà Nội

In ..... cuốn, khổ 14,5 x 20,5cm, tại Công ty TNHH In An Bình Minh  
Địa chỉ: Số 15, Ngõ 58, Vũ Trọng Phụng, tổ 6, P. Thanh Xuân Trung,  
Q. Thanh Xuân, Hà Nội

Số xác nhận ĐKXB: .....-2024/CXBIPH/.....-...../LĐ

Số quyết định: ...../QĐ-NXBLĐ ngày ..... tháng ..... năm 2024

Mã ISBN: 978-604-.....

In xong và nộp lưu chiểu năm 2024



ISBN: 978-604-480-119-3



9 786044 801193

SÁCH KHÔNG BÁN